Journal of Education Graduate Studies Research
http://ednet.kku.ac.th/edujournal

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

Administrative Factors affecting the Effectiveness in the Expanding Opportunities for Education Schools under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 6.

อคีราภ์รัตน์ วรรณรัตน์ [1] และ เสาวนี ตรีพุทธรัตน์ [2]

Akirarut Wannarut [1] and Saowanee Treputtharat [2]

[1] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับของความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยทางการกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน [13] ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของปัจจัยทางการบริหาร เท่ากับ 0.96 และได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และแบบพหุคูณ (Multiple Correlation)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

2. ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ความมีประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาวิชาชีพและด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Corresponding author. Tel: -

E-mail address: -

3. ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก พบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการควบคุมงาน (X_8) กับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนของครู (Y) ($r = 0.717$) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยทางการบริหารที่เป็นตัวทำนายความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6พบว่ามีปัจจัยทางการบริหารจำนวน 5 ด้าน โดยร่วมกันพยากรณ์ความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ร้อยละ 75 ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

เขียนเป็นสมการถดถอยปัจจัยทางการบริหารในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y = 0.935 + 0.204 (X_8) + 0.167 (X_6) + 0.256 (X_7) + 0.103 (X_3) + 0.70 (X_5)$$

เขียนเป็นสมการถดถอยปัจจัยทางการบริหารในรูปคะแนนมาตรฐาน(Standardized Score : Beta)

$$Z_y = 0.254 (Zx_8) + 0.230 (Zx_6) + 0.312 (Zx_7) + 0.176 (Zx_3) + 0.087 (Zx_5)$$

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหาร , ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the level of administrative factors of educational opportunity expansion schools, 2) study the level of effectiveness of these schools, 3) study the relation between the level of administrative factors and effectiveness of schools, and 4) study the administrative factor affecting effectiveness of these schools. Population of this research was administrators and staff from educational opportunity expansion schools under the Nakhon Ratchsima Primary Educational Service Area Office 6. Sampling group consisted of 317 persons selected by Krejcie & Morgansample size table using the stratified sampling method. Data collection tool was a rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.96for administrative factor , and of 0.98 for schools' effectiveness. Data was analyzed by calculating percentage, mean, standard deviation , Pearson product-moment correlation coefficient ,and multiple correlation coefficients.

Research findings were as follows;

1. The overall of administrative factors of educational opportunity expansion schools indicated a highest level of mean score. When compared to each other, the motivation had the highest mean score while the lowest one was the participation of parent and community.

2. The overall of effectiveness of these schools indicated a "highest" level of mean score. When compared to each other, the professional and staff development had the highest mean score while the lowest one was the learning achievement.

3. The overall of relation between administrative factors and effectiveness of schools indicated a high level of positive relation. The highest relation was found between administrative factor on work control (X_8) and effectiveness of school on teachers' effectiveness (Y) with $r = 0.717$.

4. There were5 aspects of administrative factor which could predict the effectiveness of educational opportunity expansion schools. These could jointly predict the effectiveness of schools at 75% and could be formed as the regression equations of unstandardized score and standardized score as follows;

The Unstandardized Regression Equation:

$$Y = 0.935 + 0.204 (X_8) + 0.167 (X_6) + 0.256 (X_7) + 0.103 (X_3) + 0.70 (X_5)$$

The Standardized Regression Equation:

$$Z_y = 0.254 (Zx_8) + 0.230 (Zx_6) + 0.312 (Zx_7) + 0.176 (Zx_3) + 0.087 (Zx_5)$$

Key Words : Administrative Factors, the Expanding Opportunities for Education Schools

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาของประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม และการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถ และมีความสุขและต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสำคัญคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษาสถานศึกษา หรือโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ให้บริการการเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงจึงมีภารกิจมีบทบาท และความสำคัญในฐานะเป็นหน่วยงานที่จัดกระบวนเรียนรู้ให้กับคนและสังคม

สำหรับประเทศไทยนั้นรัฐบาลได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในระดับการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สร้าง และพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ นั่นคือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงต้องเผชิญหน้ากับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ซับซ้อนแปลกใหม่ และท้าทายการบูรณการศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงาน บริหารคน ตลอดจนการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีศิลป์ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในที่สุด ทั้งนี้การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน เพราะผลจากการประเมินเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความอยู่รอดของโรงเรียน [4] การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนี้สามารถทำได้ด้วยการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโรงเรียนและผลที่ได้จากการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง การที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้มีขีดความสามารถในการแข่งในระดับสากลได้นั้น โรงเรียนถือเป็นหน่วยย่อยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy and Miskel อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง [7] กล่าวว่า โรงเรียนที่สามารถทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายได้นั้น ก็คือโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สามารถผลิตนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์สูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - Net) [1]

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - Net) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2553 และปีการศึกษา 2554 พบว่า ผลการทดสอบของโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในระดับเขตพื้นที่ เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2553 คิดเป็นร้อยละ 8.15 และมีคะแนนเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประเทศ (รวมทุกสังกัด) เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 6.49 แต่ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาเพื่อสร้างปัญญาเพื่อแก้ปัญหาและเพื่อพัฒนาสังคมไทย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัฒน์โดยการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ให้มีมาตรฐานสูงเทียบเท่าสากลอีกทั้งยังต้องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองและความคาดหวังของสังคมไทย [10] ในการพัฒนาประเทศมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่หลักที่องค์การด้านการศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ในการวางนโยบาย การบริหารจัดการด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในฐานะที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและกลยุทธ์ ของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทภาพ และเกิดประสิทธิผล ภายใต้นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่ให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านการบริหารจัดการศึกษา และความมีประสิทธิผลของโรงเรียนควบคู่กันไป ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการศึกษากระบวนการทางการบริหารเพื่อดำเนินการใสถานศึกษาเกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่-การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใดมีปัจจัยทางการบริหารตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและแก้ไขและวางแผนในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
2. เพื่อศึกษาระดับของความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยทางการกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1. **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,800 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน [13] ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จำนวน 317 คน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา**

2.1 ตัวแปรต้น คือปัจจัยทางการบริหาร จำนวน 8 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) บรรยากาศขององค์การ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 4) แรงจูงใจ 5) การทำงานเป็นทีม 6) การติดต่อสื่อสาร 7) วัฒนธรรมองค์การ และ 8) การควบคุมงาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ องค์ประกอบความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการศึกษามีผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามรูปแบบของ Likert's scale [6] เพื่อวัดระดับของปัจจัยทางการบริหาร และความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

4. ***การเก็บรวบรวมข้อมูล***

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

5. **สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์**

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติซึ่งมีสถิติ เพื่อหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอย พหูคูณ (Multiple Correlation)

ผลการวิจัย

ปัจจัยทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปัจจัยทางการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 8 ด้าน คือ ภาวะผู้นำบรรยากาศองค์การ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน แรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม การติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมองค์การ และ การควบคุมงาน พบว่าปัจจัยทางการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการศึกษาระดับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก พบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการควบคุมงาน (X_8) กับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ปัจจัยทางการบริหารที่เป็นตัวทำนายความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่า มีปัจจัยทางการบริหารจำนวน 5 ด้าน ที่เป็นตัวทำนายหรือพยากรณ์ความมีประสิทธิผลของโรงเรียน คือ การควบคุมงาน การติดต่อสื่อสารวัฒนธรรมองค์การ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน และการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และร่วมกันพยากรณ์ความมีประสิทธิ์ผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทำให้ค่าอำนาจการพยากรณ์ 0.750

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำไปอภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยการบริหารด้านแรงจูงใจ จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีระดับปัจจัยการบริหาร ด้านการแรงจูงใจ อยู่ในระดับ “มากที่สุด” แสดงให้เห็นว่า บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยพื้นฐานแล้ว ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มีความเป็นมิตรกับบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารมีการใช้แรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ ได้รับการยกย่อง การยอมรับจากสังคม โดยคำนึงถึงความสามารถและผลงานจากการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นรายบุคคล ดังที่ ไมเคิล ดอมแจน [11] อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมการกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด สร้อยน้ำ [5] กล่าวถึงการจูงใจว่าพฤติกรรมของสมาชิกที่เกิดจากการกระตุ้นให้เกิดการอุทิศตนมีความกระตือรือร้น มีความผูกพันในการปฏิบัติงานและความเพียรพยายามในการเรียนรู้และปฏิบัติงานเพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ และสอดคล้องกับ สัลมาน สะบูดิง [8] กล่าวถึงการจูงใจว่าเป็นการกระทำเพื่อให้บุคคลที่อยู่แวดล้อมและมีจุดมุ่งหมายเดียวกันที่อยู่ภายในการดูแลของหัวหน้าองค์การได้ปฏิบัติตนไปในทิศทางเดียวกันอย่างพร้อมเพรียง

ปัจจัยการบริหารด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีระดับปัจจัยการบริหารด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่เป็นด้านที่มีอำนาจพยากรณ์หรือเป็นด้านที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญและควรเร่งพัฒนาการบริหาร โดยใช้ปัจจัยทางการบริหารในด้านดังกล่าวอย่างเร่งด่วนที่สุด ดังที่ รีเดอร์ [14] ได้เจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม พบว่า ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการที่หลากหลายในการส่งเสริม พัฒนาปรับปรุงให้บุคลากรมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชีพ รวมทั้งโรงเรียนมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนา

บุคลากรเป็นกระบวนการที่จะสร้างเสริม และเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังที่ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ [2] ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา (Development) คือการทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์การ

จากผลการศึกษาระหว่างความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่ง และคู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการควบคุมงาน (X_8) กับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง มีวิธีการและกลไกในการตรวจสอบควบคุมการนิเทศติดตามปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงาน และความสามารถเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการที่มีความหลากหลายเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขอบเขตที่กำหนดและให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังที่ สุรัสวดี ราชกุลชัย [9] กล่าวว่า การควบคุมงาน เป็นวิธีการหรือกระบวนการตรวจตราเพื่อตรวจตราแผนงานและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไรและหากมีการคลาดเคลื่อนก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไขเพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักขององค์การที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Robbins [15] และ Robbins and Coulter [16] กล่าวว่า การควบคุม เป็นกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของกิจกรรมเพื่อให้ได้ข้อสรุปของแต่ละหน่วยงานหากมีความเบี่ยงเบนไปจากแผนก็จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนหาทางแก้ไขความเบี่ยงเบน ก่อนที่สิ่งนั้นจะเกิดขึ้นทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ปัจจัยทางการบริหารทั้ง 8 ด้าน และความมีประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีปัจจัยทางการบริหารจำนวน 5 ด้าน ที่เป็นตัวทำนายหรือพยากรณ์ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนที่ดี คือ การคาบคุมงาน การติดต่อสื่อสารวัฒนธรรมองค์การ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการศึกษาแสดงให้ทราบว่า จากบริบทการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 นั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ใช้วิธีการและกลไก เพื่อตรวจสอบความการดำเนินงาน ตามกิจกรรม โครงการ และแผนปฏิบัติราชการให้ดำเนินไปตามเป้าประสงค์ แผน และมาตรฐานขององค์การ ซึ่งผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในโรงเรียน มีความสามารถในการสื่อสารกับบุคลากรภายในโรงเรียน และบุคคลภายนอกด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการส่งเสริม และสร้างธรรมเนียมปฏิบัติที่ดี ผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยความสะดวกจัดหาทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เน้นให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีส่วนร่วมในการในการตัดสินใจในการบริหารงาน มีการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจให้เกิดขึ้น

ในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน และมีการทบทวนการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน เนื่องจากปัจจัยที่ได้กล่าวมามีความสำคัญซึ่งส่งผลให้การบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 สร้างความมีประสิทธิภาพและเกิดความมีประสิทธิผล ดังที่ Highett [12] ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน และพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในทัศนะของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษาธิการจังหวัดนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลักสองประการ คือ ปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก และ งบประมาณ การเน้นที่เป้าหมายของโรงเรียน

การสนับสนุนของผู้ปกครอง และการให้ความสำคัญกับโปรแกรมทางวิชาการ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านการควบคุมงาน เป็นปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ หรือส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสูงที่สุด แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ให้ความสำคัญในกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่เกิดความผิดพลาดจากมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ มีการประเมินการการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังที่ สุรัสวดี ราชกุลชัย [9] การควบคุมหมายถึงวิธีการหรือกระบวนการตรวจตราเพื่อตรวจตราแผนงานและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไรและหากมีการคลาดเคลื่อนก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไขเพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักขององค์การที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ เนตร์พัณณา ยาวิราช [3] เพิ่มเติมว่าการควบคุมเป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรวัดการทำงานในองค์การในองค์การ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ให้โรงเรียนได้มีการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรพัฒนาปัจจัยทางการบริหารด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอย่างเร่งด่วน เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการศึกษาเพื่อพัฒนา ส่งเสริม และกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการในโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน

3. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 สามารถนำผลการศึกษาเพื่อไปกำหนดนโยบาย แผนงานในการพัฒนาผู้บริหารในงานการบริหารจัดการโรงเรียนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดเกิดความมีประสิทธิผลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และควรมีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การเยี่ยมสถานที่ การศึกษาเอกสาร และร่องรอยอื่นด้านการบริหาร จะทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เพราะผู้ศึกษาจะได้มีความใกล้ชิดและเห็นสภาพการบริหารที่แท้จริงในโรงเรียนที่ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติ ด้านการบริหารที่เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้น เนื่องจากการบริหารงานในโรงเรียนอาจมีการใช้ปัจจัยทางการบริหารที่แตกต่างกัน อาจทำให้ได้ปัจจัยและประสิทธิผลที่มีความเหมือน หรือแตกต่างกัน เพื่อจะได้นำไปพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการบริหารในโรงเรียนเพื่อยืนยันข้อค้นพบให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นหรือหาสาเหตุข้อแตกต่าง

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (Best practice) กับโรงเรียนทั่วไป เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษามายกระดับและพัฒนาโรงเรียนทั่วไปให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น เพราะจะทำให้ทราบถึงจุดด้อยของโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศยิ่งกว่าเพื่อหาแนวทางในทางการบริหารงานในโรงเรียนที่ดีกว่า มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

[1] กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา. **เอกสารกลุ่มนิเทศฯ ที่ 2 / 2555 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2554**. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป. นครราชสีมา เขต 6. 2555.

[2] ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์. **ความหมายของการพัฒนาบุคลากร**. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2554, จากhttp://school.obec.go.th/maipracha/thesis_sura.../chapter%202.doc การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2547.

[3] เนตร์พัณณา ยาวิราช. **การจัดการสมัยใหม่: Modern managerment**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส. 2546.

[4] รุ่งแก้วแดง และ ชัยณรงค์สุวรรณสาร. **หน่วยที่ 11 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การ**. ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษาหน้า 163-216 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. 2546.

[5] สมคิด สร้อยน้ำ. การพัฒนาตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. **วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น**.1(1),41 – 42. 2547.

[6] สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ และ วิลาวรรณ พันธุ์พฤกษ์. **สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย**. สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2553.

[7] สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. **ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551.

[8] สัลมาน สะบูดิง. **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต 1**. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 2551.

[9] สุรัสวดี ราชกุลชัย. **การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร**.พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547

[10 เสาวนี ตรีพุทธรัตน์. **รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.

[11] Domjan, M. **The Principles of Learning and Behavior**. Belmont, CA: Thomson / Wadsworth. 1996.

[12] Highett, Neville Tom. **School effectiveness and ineffectiveness : parents', principals' and superintendents perspectives**. Thesis (Ph.D.)--University of Alberta, 1989. Includes bibliographical references (p. 352-361) 1989.

[13] Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. Determining sample size for research activities. **Journal of Education and Psychological Measurement**,30(3), pp. 607-610. 1970.

[14] Reeder , W.W. **Some Aspects of The Information Social Participation of Farm Families in New York State**. New York : Unpublished Ph.D. Dissertation , Cornell University. 1974.

[15] Robbins. **Organizational behavior**: Concepts, controversies, and applications. Upper Saddle, NJ: Allyn and Bacon. 1998.

[16] Robbins. S.P.,& Coulter,M. **Management**. (7 rd ed.) Pearson Education. 2003.